CAMILLE SAINT-SAËNS

SAMSON A DALILA

SAMSON A DALILA

CAMILLE SAINT-SAËNS

LIBRETO
FERDINAND LEMAIRE

OPERA V TROCH DEJSTVÁCH
VO FRANCÚZSKOM JAZYKU

SVETOVÁ PREMIÉRA
2/12/1877
GROSSHERZOGLICHE
HOFTHEATER, WEIMAR

PREMIÉRY
10/10/2025, 12/10/2025
SÁLA OPERY A BALETU
NOVÁ BUDOVA SND

LIBRETO

Francúzske libreto
Ferdinand Lemaire

Slovenský preklad
Michaela Jurovská

Postavy
DALILA
SAMSON
VEĽKŇAZ BOHA DAGONA
ABIMÉLECH
HEBREJSKÝ STAREC
FILIŠTÍNSKY POSOL
PRVÝ FILIŠTÍNEC
DRUHÝ FILIŠTÍNEC
Zbor
HEBREJI, FILIŠTÍNCI

PRVÉ DEJSTVO

Námestie v meste Gaza v Palestíne.

ZBOR HEBREJOV
za oponou
Boh náš,
Boh Izraela, vypočuj si prosbu
svojich dietok, čo kľačia pred tebou!
Zľutuj sa nad svojím ľudom
a jeho biedou!
Kiež jeho žiaľ utíši tvoj hnev!
ŽENY
za oponou
Jedného dňa si od nás odvrátil tvár
a tvoj ľud v ten deň porážku utrpel!

VÝSTUP I

Samson, Hebreji.
Vľavo stĺporadie pred vchodom do chrámu boha Dagona.
Na námestí pred chrámom dav Hebrejov, mužov i žien, pohrúžených do žiaľu a modlenia. Medzi nimi je Samson. Stmieva sa.

HEBREJI
Čože? Chceš vari, aby spomedzi
národov zanikol naveky ten,
ktorý ťa spoznal?
Márne ho celý deň úpenlivo vzývam,
neodpovedá, k môjmu hlasu hluchý!

I tak ho od mrku do svitu
úpenlivo prosím,
kiež podá nám pomocnú ruku!
Videli sme naše mestá rozborené
a pohanov, ako hanobia tvoj oltár,
tiež to, ako naše kmene
rozprášené o všetko prišli, ach,
ešte aj o meno Izrael!
Vari už nie si tým Bohom
vysloboditeľom,
čo naše kmene vytrhol z pazúrov
egyptských?
Hospodin, vypovedal si azda
posvätnú zmluvu?
Božie prísahy neplatia už vari,
hoci sa nimi predkovia naši
zaviazali?
SAMSON
vystúpi z davu
Prestaňte, ó, bratia,
a blahorečte svätému
Bohu našich otcov,
pretože hodina odpustenia
možno nadchádza!
Veru, v srdci mi buráca
čísi hlas!
Je to hlas Hospodina,
mojimi ústami sa privráva!
Tento dobrotivý Boh,
dojatý modlitbou,
sľubuje slobodu!
Bratia, zhoďme zo seba
okovy a postavme znova
oltár jedinému izraelskému
Bohovi!
HEBREJI
Jalové reči, ach jaj!
Skadiaľ však zbrane vziať,
keď chceme vyraziť do boja?
Ako sa vyzbrojiť,
keď máme iba slzy?
SAMSON
Vari si zabudol
na toho, ktorého moc
stala sa tvojím spojencom?
Naňho, milostiplného,
ktorého veštby často-prečasto
v tvoj prospech vyzneli
a ktorý ohňom zázrakov
vieru v tebe roznietil?
Naňho, ktorý cez oceán
našich otcov previedol,
keď utekali pred hanebnou porobou?
HEBREJI
Boli časy, boli, ale sa minuli,
keď Boh našich otcov
chránil svoje dietky,
ich modlitby vyslyšal.
SAMSON
Mlčte, nešťastníci!
Pochybovať značí rúhať sa!
Padnime na kolená a vzývajme
Hospodina, ktorý nás miluje!
Do jeho rúk zverme
starosť o našu slávu!
Potom sa mečom opášme,
istí si víťazstvom!
Je to Boh bojovný,
Boh veliteľ vojsk,
do rúk vám vloží zbrane,

paloše neporaziteľné!
HEBREJI
Ach, Hospodinov dych
vnikol do jeho duše!
Ach, zo srdca vypuďme
potupný des
a kráčajme spolu s ním
za naším vyslobodením!
Jahve ho vedie predsa
a nádej nám takto vracia!

VÝSTUP II

Tí istí, satrapa Gazy Abimélech, Filištínci. Prichádza Abimélech s družinou filištínskych vojakov a bojovníkov.

ABIMÉLECH
Kto sa to tu ozýva?
Zas len to podlé stádo otrokov,
čo trúfa si nedbať na naše zákony
a rozdupať všetko, čo mu prekáža?
Zatajte vzdychy a náreky,
už sa nám zunovali,
hoci sme trpezliví,
dovolávajte sa radšej
zhovievavosti tých,
čo nad vami zvíťazili!
Ten Boh, ktorého sa
dožaduje váš hlas,
k vašim výkrikom ostáva hluchý
a vy si trúfate modliť sa k nemu,
hoci vás vystavuje nášmu pohŕdaniu?
Ak jeho moc vskutku účinkuje,
nech svoju božskosť dokáže!
Nech príde a okov vás zbaví,
nech slobodu vám vráti!
Veríte, že tento váš Boh
dá sa prirovnať k najväčšiemu
z bohov, Dagonovi, ktorý
obávanou rukou vedie našich
udatných bojovníkov?
Vaše ustráchané božstvo
pred ním roztrasené utekalo,
tak ako uteká kvíliaca holubica
pred supom, čo sa ženie za ňou!
SAMSON
To teba tie ústa hania
a zem sa ani nezatriasla?
Ó, Hospodin, skaza sa dovŕšila!
Vidím, ako sa v rukách anjelov
blyští ohnivý meč
a z neba sa znášajú
falangy, aby pomstili Boha.
Veru, anjel temnôt
idúcky okolo nich
vydáva trúchlivý ryk,
až chvejú sa nebesá!
Konečne nadišla hodina,
hodina Boha pomstiteľa,
a ja v mrákave počujem,
ako v ňom prepuká srd!
Veru, pri pohľade na jeho hnev
všetko zdesene uteká preč!
Zem sa celá trasie,
na nebi hrmí aj sa blýska!
HEBREJI
Veru, pri pohľade na jeho hnev
všetko zdesene uteká preč!

Zem sa celá trasie,
na nebi hrmí aj sa blýska!
ABIMÉLECH
Prestaň, ty šialenec jeden trúfalý,
ak nechceš vyvolať môj hnev!
SAMSON
Izrael, zhoďzo seba okovy!
Ó, ľud môj, povstaň!
Hor sa, ukoj svoju nenávisť!
Hospodin vo mne prebýva!
Ó, ty, Boh svetla,
nože vyslyš moju prosbu
ako v tie pradávne dni
a zasaďsa za svoje zákony!
HEBREJI
Izrael, zhoďzo seba okovy!
Ó, ľud môj, povstaň!
Hor sa, ukoj svoju nenávisť!
Hospodin vo mne prebýva!
Ó, ty, Boh svetla,
nože vyslyš moju prosbu
ako v tie pradávne dni
a zasaďsa za svoje zákony!
SAMSON
Veru, pri pohľade na jeho hnev
všetko zdesene uteká preč!
Zem sa celá trasie,
na nebi hrmí aj sa blýska!
On búrku rozpúta,
ovláda uragán,
ako kráča, cúva
pred ním oceán!
HEBREJI, SAMSON
Izrael, zhoďzo seba okovy!
Ó, ľud môj, povstaň!
Hor sa, ukoj svoju nenávisť!
Hospodin vo mne prebýva!
Ó, ty, Boh svetla,
nože vyslyš moju prosbu
ako v tie pradávne dni
a zasaďsa za svoje zákony!
Izrael, povstaň! Hor sa!
Abimélech sa vrhá na Samsona
s vytaseným mečom a chce ho
zasiahnuť.
Samson mu vyrazí meč z rúk
a prebodne ho.
Abimélech padá s výkrikom:
„Ku mne!"
Filištínci z Abimélechovej družiny
chcú satrapovi pomôcť.
Samson ich zaženie mečom.
Medzi Filištíncami zavládne
nesmierny zmätok.
Samson a Hebreji odchádzajú.

VÝSTUP III

Tí istí, Veľkňaz,
služobníctvo, stráže.
Dvere vedúce do Dagonovho chrámu
sa otvárajú, Veľkňaz nasledovaný
početným služobníctvom
a strážami schádza po chrámových
schodoch, vzápätí zastane pred
Abimélechovou mŕtvolou a *Filištínci*
sa pred ním rozostupujú.
VEĽKŇAZ
Čo to vidím? Abimélech!
A zabili ho otroci!

Ale prečo ich nechať ujsť?
Chytro, bohatieri, za nimi!
Pomstite svoje knieža,
pohlušte buričský ľud,
čo nijako nedbá na váš srd!
PRVÝ FILIŠTÍNEC
V žilách mi stuhla
všetka krv,
akoby ma zrazu mali
spútať reťazami.
DRUHÝ FILIŠTÍNEC
Márne hľadám nejakú zbraň,
ruky mám bezvládne,
srdce mi bije na poplach,
nohy sa podlamujú v kolenách.
VEĽKŇAZ
Zbabelci! Zbabelší než žena!
Utekáte z každého boja!
Vari sa bojíte plameňov ich Boha?
Toho, že sa vám ruky v nich
uškvaria?

VÝSTUP IV

Tí istí, Filištínsky posol.

FILIŠTÍNSKY POSOL
Pane, ženie sa sem rozzúrený
dav s vodcom a veliteľom
Samsonom a títo vzbúrenci
si trúfajú ničiť nám úrodu!
DVAJA FILIŠTÍNCI, POSOL
Vyhnime sa zbytočnému nebezpečiu!
Čo najskôr opusťme tieto miesta!
Pane, odíďme z mesta,
pred cudzím zrakom hanbu
ukryme!
VEĽKŇAZ
Buď prekliate naveky
plemeno izraelské!
Chcem po nich zahladiť
všetky stopy,
žlčou ich nakŕmiť!
Buď prekliaty ten, čo ich vedie!
Pätou mu rozdrvím
prasknuté kosti, hrdlo vyschnuté,
bez štipky súcitu!
Buď prekliate lono ženy,
čo ho porodila!
Kiež jeho lásku napokon
sklame nejaká pobehlica!
Buď prekliaty Boh,
ktorého uctieva,
ten Boh, jeho nádej jediná,
na ktorého oltár a moc
mieri nenávisť moja i potupa!
POSOL, DVAJA FILIŠTÍNCI
Ujdime do hôr,
utečme odtiaľto,
nechajme tak domy aj družky,
ba aj našich bohov!
VEĽKŇAZ
Kiež kliatba našich bohov
na Izrael dopadne!
Odchádzajú a odnášajú pritom
Abimélechovu mŕtvolu.
Vo chvíli, keď Filištínci
s Veľkňazom opúšťajú javisko,
prichádzajú Hebreji,
starci aj ženy.

VÝSTUP V

Hebrejské ženy a starci,
potom Samson nasledovaný víťaznými Hebrejmi.
Rozodnieva sa.
Na nebi sa napokon ukáže slnko v celej nádhere.

HEBREJSKÍ STARCI
Hymna na radosť, hymna
na voľnosť, stúpajte
k Hospodinovi do výšin!
Všemohúci Izraelu ráčil
pomoc poskytnúť!
Skrze neho slabý sa stal
pánom nad silným, čo ho utláčal!
Porazil nadutca a zradcu,
čo mu len hlasno nadával!
Prichádzajú mladí Hebreji,
ktorých vedie Samson.
HEBREJSKÝ STAREC
Keď sa nahneval, zosielal na
nás hromy-blesky,
vraj nedbáme na jeho zákony!
Neskôr sme s čelom v prachu
pozdvihli k nemu hlas.
Tu prikáže milovaným kmeňom:
Vstaňte a choďte bojovať!
Som Hospodinom vojsk,
som silou vašich rúk!
HEBREJSKÍ STARCI
Prišiel za nami v tom našom
trápení, veď jeho synovia sú mu drahí,
a sňal nám okovy!
Všehomír celý nech od
radosti poskočí!
Hymna na radosť, hymna
na voľnosť, stúpajte
k Hospodinovi do výšin!
Všemohúci Izraelu ráčil
pomoc poskytnúť.

VÝSTUP VI

Samson, Dalila, Filištínci,
Hebrejský starec, Hebreji.
Dvere Dagonovho chrámu
sa otvárajú. Z chrámu vychádza
Dalila spolu s Filištínkami nesúcimi
kvetinové girlandy.

FILIŠTÍNKY
Hľa, vesna nám kvety priniesla,
ovenčiť máme udatných víťazov!
Zlaďme náš spev s vôňou ruží,
ich rozvíjajúcich sa púčikov!
S vtáčaťom nôťme spolu,
sestry moje!
Krása, nebeský dar,
vesna našich dní,
ľúbeznosť pohľadov, nádej
na milovanie, prenikni do srdc,
do duší vlej lahodnú páľavu!
Milujme, sestry moje, milujme
neprestajne!
DALILA
obracia sa na Samsona
Prichádzam osláviť víťazstvo toho,
kto v mojom srdci panuje.

Pre svojho víťaza Dalila si želá
ešte viac lásky než slávy!
Ó, milovaný, len ma nasleduj
do Soreku, tam do ľúbezného údolia,
k osamelému príbytku,
kde náručie ti Dalila ponúka!
SAMSON
bokom
Ó, Bože, ty, čo vidíš, aký som slabý,
zľutuj sa nad svojím služobníkom!
Zatvor mi oči, srdce mi zavri
pred hlasom ľúbezným, čo ma súri!
DALILA
To pre teba som si čelo ovenčila
čiernymi strapcami vtáčieho zobu
a ruže zo Šaronu
do hrivy ebenovej vplietla!
HEBREJSKÝ STAREC
Odboč, synak, z cesty, kadiaľ ona
kráča!
Maj sa na pozore pred touto
cudzinkou!
Zapchaj si uši, keď klamstvá trúsi,
vyhni sa hadovi, čo je jedovatý!
SAMSON
bokom
Zahaľ jej črty, ktorých krása
mi zmysly i dušu opantala!
Zahas ten plameň jej očí,
ktorý ma v zajatí drží!
DALILA
Sladká je vôňa konvalinky,
moje bozky však ešte sladšie sú!
Veru, ani šťava z mandragory
taká lahodná nie je, ó, môj predrahý!
Roztvor náručie a svoju milú
na hruď priviň si
sťa vrecúško s bylinkami,
skade sa šíri
vôňa jemná, no omamná!
Ach, poď sem!
SAMSON
bokom
Žeravý oheň, čo ma spaľuje
a ona ho tu len roznecuje,
utíš sa pred mojím Bohom!
Pane, zmilovať ráč sa nad
prosebníkom!
STARÝ HEBREJ
Beda ti, ak podľahneš
vábeniu hlasu,
ktorý je sladší než med!
Tvoje oči jakživ dosť sĺz
mať nebudú, aby
uchlácholili nebeský hnev.

Tanec Dagonových kňažiek
Mladé devy, ktoré sprevádzajú
Dalilu, vyzývavo tancujú
s kvetinovými girlandami, akoby
chceli provokovať hebrejských
bojovníkov, ktorí sprevádzajú
Samsona. Ten je hlboko rozrušený
a márne sa pokúša vyhnúť
Dalilinym pohľadom.
Chtiac-nechtiac očami sleduje
každý pohyb čarodejnice uprostred
mladých Filištínok, ako spolu
s družkami predvádza zvodné
pózy a gestá.

DALILA
Vesna v rozpuku,
čo nádej prináša
srdciam zaľúbeným,
vánok tvoj svieži
odvieva zo zeme
neblahé dni!
V duši nám všetko blčí,
plameň tvoj lahodný
však osuší slzy!
Ty obdarúvaš zem
ovocím a kvetmi,
také je tvoje sladké tajomstvo!
Nadarmo som ja krásna!
Srdce mám plné lásky
a ono plačúc za neverníkom
na jeho návrat čaká!
Nádejou sa už len živí
to moje srdce zronené,
spomína veru stále
na šťastie minulé!
Len čo sa zvečerí,
ja, smutná milá, sadnúť si
pôjdem k bystrine,
čakať ho budem plačúcky!
Zahnať však smútok chcem!
Ak sa zas ukáže,
v sladkom opojení
ohnivou láskou
pri jeho návrate
nehou ho zalejem!
HEBREJSKÝ STAREC
Zlý duch ti priviedol do cesty
tú ženu, tvoj pokoj narušil.
Vyhni sa ohňu, čo v oku jej blčí!
Je to jed, čo rozleptá kosti!
DALILA
Ale ja smútok zahnať chcem!
Ak sa zas ukáže,
v sladkom opojení
ohnivou láskou
pri jeho návrate
nehou ho zalejem!

Dalila sa so spevom vracia na chrámové schody a provokuje pohľadom Samsona, podľa všetkého opantaného jej čarom. Samson váha, bojuje so sebou a netají sa zmätkom, ktorý sa zmocnil jeho duše.

DRUHÉ DEJSTVO

Údolie Sorek v Palestíne.
Dalilin príbytok so štíhlym stĺporadím pred vchodom, obklopený ázijskou zeleňou a bujnými lianami.
V priebehu dejstva sa stmieva, až napokon zavládne čierna noc.

VÝSTUP I

Dalila.
Keď sa zdvihne opona, sedí na balvane pri vchode do domu a vyzerá zasnene.

DALILA
Samson ma hľadá a dnes večer
istotne príde sem.
Nastala hodina pomsty,
čo naše božstvá uspokojí!
Láska, nože mi, slabej, pomôž!
Kiež otrava zamorí jeho útroby,
kiež dôvtip môj zvíťazí,
Samsona do okov uvrhni!
Márne sa ma on pokúša
vykázať, vyhnať zo svojej duše!
Vari sa dá uhasiť plameň,
ktorý sa živí spomienkami?
On patrí mne, môj otrok to je!
Moji bratia sa jeho hnevu obávajú,
ja jediná mu viem vzdorovať
a on mi leží pri nohách!
Láska, nože mi, slabej, pomôž!
Kiež otrava zamorí jeho útroby,
kiež dôvtip môj zvíťazí,
Samsona do okov uvrhni!
Proti láske jeho sila nič nezmôže!
A tak ten silák nad silákmi,
ten, čo celému ľudu láme okovy,
podľahne mne pri troške námahy!
V diaľke sa zablýska.

VÝSTUP II

Dalila, Veľkňaz boha Dagona.
Vojde Veľkňaz a zamieri k Dalile.

VEĽKŇAZ
Zdolal som vysokú horu,
kým som sa k tebe dostal,
Dagon bol pri mne, viedol
moje kroky pod tvoju strechu.
DALILA
Buďte pozdravený, otče!
Vitajte, hlboko sa vám
klaniame!
VEĽKŇAZ
Ako sme pochodili, je ti známe!
Hebrejskí otroci
hravo zvíťazili,
mesto si podrobili!
Naši vojaci, tí strachopudi,
pred nimi utekali,
len čo začuli meno Samson!
Jeho desivá udatnosť
im pomútila rozum!
Taký je údel nášho plemena!
Jemu do vienka Boh dal
udatnosť spolu so silou!
Viazaný sľubom
Samson od narodenia
nebom je predurčený
vrátiť moc do rúk
izraelského ľudu!
DALILA
Viem, že jeho smelosť
nijako nedbá na vašu zlosť
a že niet príkoria,
ktoré by vám nedoprial!
VEĽKŇAZ
Raz kľačal pred tebou
a sila ho opustila,
odvtedy zabudnúť by chcel,
kto je Dalila!

Vraj v hĺbke duše,
zabudnúc na tvoju lásku,
smeje sa z plameňa,
čo horel iba deň!
DALILA
Viem, že keď Samson počúva,
čo jeho bratia vravia,
všetky tie trpké ponosy
na to, že sa ľúbime,
voľky-nevoľky zápasí
a márne bojuje.
Viem, ako veľmi ma miluje,
a moje srdce nemá obavy.
Darmo mi Samson vzdoruje,
v boji je síce udatný,
mojím otrokom však je,
chveje sa v mojom náručí!
VEĽKŇAZ
Poslúž nám svojou mocou!
Buď našou oporou!
Nech Samson prekvapený, bezbranný
dnes podľahne!
Predaj mi toho svojho otroka!
Sľubovať výkupné ti
žiadne nebudem,
zo všetkého môjho
bohatstva sama si vyberieš,
čo chceš!
DALILA
Čo je Dalilu po tvojom zlate?
A čo by už zmohol poklad pokladov,
keby som nesnívala o pomste?
Veď ty sám, taký učený,
dal si sa mnou a našou láskou
oklamať!
Jedného dňa vás Samson ovládol,
ibaže mňa ešte nepremohol,
tak ako tebe aj mne sa totiž bridí!
VEĽKŇAZ
Mal som vytušiť, ako ho nenávidíš,
čo zamýšľaš!
Pri tvojich slovách moje srdce plesá!
Ale čo srdce jeho? Nemerala si márne
podľa neho
vlastnú moc, neskúšala svoju
šikovnosť?
DALILA
Veru! Tri razy som už nebadane chcela
vypátrať tajomstvo jeho sily.
Mojím pričinením láskou zahorel
a ja som dúfala, že podľa jej plameňa
odhalím v jeho duši
skryté záhady!
Moju nádej však sklamal tri razy,
vôbec sa nezveril, nič nedal najavo!
Márne som ľúbostný ošiaľ
s nehou predstierala
v nádeji, že maznaním jeho
srdce obmäkčím!
Ten hrdý zajatec v mojom
náručí zrazu len vyskočil
z lôžka a bežal sa biť!
A jednako, dnes mojej moci podlieha,
a keď je so mnou,
bledne a chveje sa,
a viem, že o tomto čase druhov
opúšťa a vracia sa sem náš
zväzok utužiť.
Na zápas posledný som
si prichystala zbrane,

mojim slzám Samson neodolá!
VEĽKŇAZ
Kiež božský Dagon nad nami
drží ochrannú ruku,
ty bojuješ za jeho slávu
a skrze neho zvíťazíš!
DALILA
Treba, ak sa má nenávisť
moja ukojiť,
treba, aby ho Dalila spútala!
Chcem, aby tentoraz on sklonil hlavu,
čo ho láska naskutku premohla!
VEĽKŇAZ
Chcem, ak sa má nenávisť
moja ukojiť,
chcem, aby ho Dalila spútala!
Treba, aby tentoraz on sklonil hlavu,
čo ho láska naskutku premohla!
DALILA
Treba, ak sa má nenávisť
moja ukojiť,
treba, aby ho moja moc spútala!
VEĽKŇAZ
Jedine do teba nádej vkladám!
DALILA
Chcem, aby tentoraz on
sklonil hlavu, čo ho láska
naskutku premohla!
VEĽKŇAZ
Jedine tebe pripadá česť
pomstiť sa!
DALILA, VEĽKŇAZ
Jedine mne (tebe) pripadá
česť pomstiť sa!
Treba (Chcem), ak sa má nenávisť
moja ukojiť, treba (chcem),
aby ho moja moc (Dalila) spútala!
Chcem, aby tentoraz
on sklonil hlavu,
čo ho láska naskutku premohla!
Len spojme naše sily!
Smrť vodcovi Hebrejov!
VEĽKŇAZ
Vravela si, že Samson
má sem prísť?
DALILA
Čakám ho!
VEĽKŇAZ
Radšej sa teda vzdialim,
mohol by nás pristihnúť!
Čoskoro sa vrátim tajnými
chodníčkami,
osud môjho ľudu, ó, žena,
je v tvojich rukách!
Tvrdú-pretvrdú kôru mu zo srdca
strhni a zisti, v čom spočíva
tajomstvo jeho sily!
Odchádza. Dalila sa vracia
k svojmu domu a zasnene
sa oprie o jeden zo stĺpov
pred vchodom.
DALILA
Žeby nad jeho srdcom
stratila láska všetku moc?
Je tma ako v rohu, čierna noc,
nič teda neprezradí jeho
prítomnosť.
Žiaľbohu, nie je tu!
Vojde do domu.

VÝSTUP III

Dalila, Samson.
Prichádza Samson. Pôsobí
rozrušene, zmätene a neisto,
obzerá sa okolo seba.
Tma je čoraz hustejšia.
V dialľke sa blýska.

SAMSON
Na tieto miesta ma nechtiac
zaviedli moje kroky!
Rád by som zutekal, žiaľ, nejde to!
Preklínam svoju lásku…
a predsa, ešte vždy ľúbim!
Preč, preč z týchto miest, čo
zbožňujem slabošsky!
DALILA
rozbehne sa k Samsonovi
Tu si, môj drahý! Čo som
sa ťa len načakala!
Hľadiac na teba zabúdam,
koľko som vytrpela!
Vitaj, ó, vitaj,
pán môj premilý!
SAMSON
Prestaň už s tými výlevmi!
Zmocňuje sa ma pri nich
hanba aj výčitky!
DALILA
Samson, ó, ty, môj milovaný,
prečo odmietaš moju nehu?
Prečo len od môjho voňavého
čela, prečo sa odvraciaš
bez pohladenia?
SAMSON
Ty môjmu srdcu bola si vždy drahá,
vypudiť z neho ťa nemôžem!
Bol by som život dal za lásku,
čo ma oblažila!
DALILA
Načo biť na poplach,
keď si pri mne?
Žeby si o mojom srdci mal pochyby?
Nie si azda môj vládca a pán?
Alebo láska už stratila všetok šarm?
SAMSON
Som v područí svojho Boha,
podlieham, žiaľ, jeho svätej vôli.
Posledné zbohom musí preťať
tíško a bez obavy
to sladké puto medzi nami!
Izraelu nádej svitá,
deň nášho vyslobodenia
Hospodin stanovil!
I riekol svojmu služobníkovi:
Teba spomedzi bratov som
si vyvolil, ty doviesť ich máš
k Pánovi a skoncovať tak
s ich útrapami!
DALILA
Čo môjmu srdcu zúfalému záleží
na osude Izraela a jeho sláve!
Šťastie je preč a to podľa mňa
je jediný plod tvojho víťazstva!
Láska mi pomútila rozum,
keď tvojim sľubom som verila!
V žilách mi koloval jed,
keď tvojím láskaním
som sa opojila!

SAMSON
Och, nezarmucuj už moje srdce,
nado mnou zákon najvyšší vládne!
Nárek tvoj moju trýzeň stupňuje!
Dalila, Dalila, ja ťa milujem!
V diaľke sa blýska.
DALILA
Boh mocnejší než ten tvoj,
priateľu, hovorí k tebe mojimi ústami:
je to boh lásky, je to boh môj!
Pokiaľ ťa táto spomienka dojíma,
vybav si v mysli krásne dni,
keď pri nohách milenky kľačal si.
Mal si ju ľúbiť naveky!
Ona v láske aj vytrvala,
nie však ty!
SAMSON
Nezmysel! Ako sa opovažuješ
obviňovať ma,
keď v mojej duši všetko v tvoj
prospech hovorí?
Veru! Nech naskutku skolí
ma hrom a blesk,
nech sa v tom plameni uškvarím!
Blesky šľahajú v čoraz väčšej blízkosti.
Moja láska k tebe je taká veľká,
že trúfam si ľúbiť ťa navzdory
samému Bohu!
Veru! Nech naskutku zahyniem,
Dalila, Dalila, ja ťa milujem!
DALILA
Pri zvuku tvojho hlasu srdce
sa mi otvára,
ako sa otvárajú kvety pri bozkoch
rannej zory!
Hovor však ďalej, ó, môj milovaný,
nech rýchlejšie uschnú moje slzy!
Povedz mi, že k Dalile vraciaš sa
naveky!
Opakuj mojej nehe dávne prísahy,
tie prísahy, čo som mala tak rada!
Ach, len učiň zadosť mojej nehe,
vyvolaj, vyvolaj vo mne opojenie!
Len učiň zadosť mojej nehe,
ach, vyvolaj, vyvolaj vo mne opojenie!
SAMSON
Dalila, Dalila, ja ťa milujem!
DALILA
Sťa obilné klasy, čo vlnia sa
v ľahunkom vánku,
tak srdce moje chveje sa,
tvoj hlas predrahý
útechu mu skytá!
Ani šíp smrtonosný
nie je taký rýchly
ako tvoja milá, čo k tebe letí!
Ach, len učiň zadosť mojej nehe,
vyvolaj, vyvolaj vo mne opojenie!
SAMSON
Slzy ti bozkami osušiť chcem,
zo srdca strach a des vypudiť!
Dalila, Dalila, ja ťa milujem!
Zablysne sa,
vzápätí zaburáca hrom.
DALILA
Ale nie, čo to vravím?
Žiaľ, smutná Dalila o tvojich slovách
pochyby má! Rozum si mi naskutku
pomútil, pochabými prísahami si ma
už vtedy poblúznil!

SAMSON
Veď pre teba na Boha a jeho slávu,
na môj ľud a na môj sľub zabúdam!
Na Boha, čo pečaťou všemoci poznačil
práve mňa,
keďsom sa narodil.
DALILA
No dobre, spoznaj
teda moju lásku!
Závidím tomu tvojmu Bohu!
Tomu Bohu, vďaka ktorému
si na svete,
ktorý ti do vienka život dal!
Nože sa priznaj svojej láske,
čo za sľub ťa k nemu viaže
a vďaka čomu si silák
obávaný! Zažeň pochybnosť,
ktorá ma trápi!
V diaľke sa blýska a hrmí.
SAMSON
Dalila, čo odo mňa vlastne chceš?
Pochybovať nebodaj mám o tebe?
DALILA
Pokialʼsom si udržala moc,
chcem si ju dnes aj overiť!
Chcem vyskúšať tvoju lásku,
dožadujúc sa tvojej dôvery!
Blýska sa a hrmí
v čoraz väčšej blízkosti.
SAMSON
Beda, čo tvojmu šťastiu je
po posvätnom pute,
ktoré ma zväzuje,
po tajomstve,
ktoré v srdci nosím?
DALILA
Priznaj sa, nech sa mi uľaví!
SAMSON
Nedopátraš sa ho, márne tu vládneš!
Blýska sa, ale nehrmí.
DALILA
Veru, márna je moja moc,
lebo márna je tvoja neha!
Keďto tajomstvo,
ktoré ma zraňuje
a o ktoré s tebou chcem
sa deliť, keďchcem sa ho
dozvedieť, ty si ma trúfaš
v kútiku duše bez štipky hanby,
bez kvapky ľútosti z podlosti obviniť?
SAMSON
Moja úbohá duša klesá
pod ťarchou nesmierneho
bôľu a Hospodina vzýva
plná zúfalstva.
DALILA
Preňho som sa vystrojila,
núkajúc svoju mladosť i vnady!
Dnes mi však iné neostáva,
len roniť slzy!
SAMSON
Všemohúci Bože,
prosím ťa úpenlivo o pomoc!
DALILA
Lúčim sa, zbohom,
hlas mi však zlyháva!
Uteč, Samson, ujdi z týchto končín,
kde tvoja milá umiera!
SAMSON
Nechaj ma!

DALILA
Prezraď to tajomstvo!
SAMSON
Nemôžem!
DALILA
Sem s ním! S tým tajomstvom,
pre ktoré srdce moje bije
na poplach!
Blýska sa, ale nehrmí.
SAMSON
Tu na horách búrka
zlosť si vylieva.
Nad nami zúri hromobitie
z vôle Hospodina!
DALILA
Spolu s tebou mu
budem čeliť!
Pod!
SAMSON
Nie!
DALILA
Pod!
SAMSON
Nechaj ma tak!
Neviem sa odhodlať!
DALILA
Čo ma po hromobití!
SAMSON
To je hlas Boží!
DALILA
Zbabelec! Bezcitný chlap!
Pohŕdam tebou, zbohom!
Blýska sa a hrmí až
do konca, Dalila beží
k svojmu príbytku.

Búrka besnie a vyčíňa.
Samson vystrie ruky k nebu,
akoby vzýval Boha.
Nato sa rozbehne za Dalilou,
zaváha, napokon vojde do domu.
Sprava prichádzajú
filištínski vojaci a potichu
sa približujú
k Dalilinmu príbytku.
Ohlušujúci rachot hromu.
DALILA
ukáže sa na terase
Sem sa, Filištínci, ku mne!
SAMSON
Zrada!
Vojaci sa rozbehnú
k Dalilinmu príbytku.

TRETIE DEJSTVO

Prvý obraz

Väznica v Gaze.

VÝSTUP I

Samson, Hebreji.
Slepý Samson s ostrihanými
vlasmi a spútaný reťazami
otáča mlynským kameňom.
V zákulisí zbor hebrejských
zajatcov.

SAMSON
Pozri, aký je zo mňa chudák,
beda, aký úbožiak!
Zľutuj sa, ó, Pane, zľutuj
nad mojou slabosťou!
Zišiel som z cesty, čo si mi vytýčil,
ochrannú ruku nebudeš už držať nado
mnou! Núkam ti, ó, Bože, dušu biednu,
zlomenú.
Som iba terčom posmechu,
o svetlo neba ma olúpili,
horkosťou žlče nakŕmili!
ZBOR HEBREJOV
v zákulisí
Samson, čo si to vykonal svojim
bratom?
Čo si to vykonal Bohu svojich otcov?
SAMSON
Beda, Izrael v okovách
pomstu neba na seba privolal,
o všetko prišiel, ešte aj o nádej,
čo sa toľko nasúžil a natrpel!
Kiež naše kmene v tvojich očiach
milosť nájdu!
Ráč ľud svoj ušetriť od bôľu!
Upokoj sa, ó, Pane,
predsa vidíš, že trpia,
a tvoje milosrdenstvo hranice nepozná!
HEBREJI
Nás zveril Boh do rúk tvojich,
nech vedieš nás v boji!
Samson, čo si to vykonal
svojim bratom?
Čo si to vykonal Bohu
svojich otcov?
SAMSON
Bratia, váš bolestný spev,
čo dolieha ku mne v hlbokej noci,
smrteľnou úzkosťou zalieva
srdce moje nešťastné, previnilé,
Bože, obetovať ti život chcem,
ber si ho a ukoj svoj hnev!
HEBREJI
On zapredal nás pre ženu,
pôvaby Dalily mu boli odmenou!
SAMSON
Pohromu odvráť od Izraela
a ja vyhlásim, že si spravodlivý!
HEBREJI
Syn Manoachov, čo si to vykonal
s našou krvou, s našim slzami?
SAMSON
Pri tvojich nohách skrúšene,
no odovzdane
žehnám ruke, čo na mňa dopadá!
Hospodin, učiň, aby ľud tvoj unikol
besneniu nepriateľov!
HEBREJI
Samson, čo si to vykonal
svojim bratom?
Čo si to vykonal Bohu svojich otcov?
Filištínci vojdú do väznice
a odvlečú Samsona.

Druhý obraz

V Dagonovom chráme.
Socha boha Dagona,
obetný stôl.

Uprostred svätyne dva
oporné stĺpy, na ktorých
spočíva celá ťarcha stavby.

VÝSTUP II

Veľkňaz, Dalila, Filištínci,
filištínske kniežatá.
Dalila nasledovaná mladými
Filištínkami, ktoré sú
ozdobené kvetinovými vencami
a v rukách držia čaše.
Chrám sa zapĺňa ľudom.
Rozodnieva sa.

ZBOR FILIŠTÍNCOV
Na stráňach úsvit sa už belie,
zhasína fakle prekrásnej noci,
brieždi sa, my sa však ďalej
veseľme, milujme!
Láska zo srdca všetok bôľ vyplaví!
Nočná temrava v rannom vánku
sťa ľahký závoj mizne na obzore.
Na východe žiaria zore purpurové,
nad horami slnko sa jagá,
lúčmi sa vnára do lona rovín.
Bakchanálie

VÝSTUP III

Tí istí, Samson, ktorého vedie
malý chlapec.

VEĽKŇAZ
Samsonovi
Pozdravujeme sudcu Izraela,
ktorý sa nám postará o zábavu!
Dalila, priprav čašu pre nášho hosťa!
Nalej svojmu milému medovinu!
On čašu vyprázdni ospevujúc
milovanú devu
a jej čarovnú moc!
FILIŠTÍNCI
Samson, pripíjame spolu s tebou
na Dalilu, tvoju paniu!
Neboj sa, vypi čašu do dna,
opojenie trýzeň zaháňa!
SAMSON
bokom
S dušou na smrť smutnou
skláňam sa, Hospodin, pred tebou,
kiež sa tu osud môj
z Božej vôle naplní!
DALILA
približujúc sa k Samsonovi
s čašou *v ruke*
Dovoľ mi vziať ťa za ruku
a cestu ti ukázať,
tak ako vtedy v tmavej aleji
vedúcej do doliny,
v ten deň, keď si so mnou šiel
držiac ma v náručí!
Zdolal si strmé hory,
len aby si sa ku mne dostal,
a ja som družky opustila,
len aby som s tebou sama bola.
Spomeň si na naše opojenie!
Spomeň si na moje pohladenie!
Láska poslúžila môjmu plánu!
Aby som sa pomstila,

vymámila som z teba
tajomstvo, ktoré som vopred predala!
Ibaže ty si veril v túto lásku,
ktorá ťa spútala.
Dnes sa Dalila pomstí
za svojho boha a ľud i za nenávisť!
FILIŠTÍNCI
Dnes sa Dalila pomstí
za svojho boha a ľud i za nenávisť!
SAMSON
bokom
K tvojim rečiam bol som hluchý!
V tom zmätku, čo vládol
v mojej duši,
spreneveril som sa láske, žiaľ,
keď som ju tejto žene venoval!
VEĽKŇAZ
No tak, Samson, zabávaj nás
a svojej milej predveďzas
všetky tie sladké rečičky,
ľúbezné pesničky,
ktorými vášeň sa živí!
Kiež milosrdný Jahve
rozjasní opäť tvoj zrak!
Stanem sa služobníkom toho
mocného Boha,
ak moju prosbu vyslyší!
A jednako, toho Boha,
ktorého otcom nazývaš,
no ktorý nie je schopný ti poslúžiť,
ja smiem nenávidieť i hanobiť
a z jeho zlosti pritom sa smiať!
SAMSON
Ó, Boh Izraela, ty dovolíš,
aby ten falošný kňaz hanobil
v návale besnej zúrivosti
tvoje meno pred tvárou neba?
Kiežby som mohol ujmu odčiniť,
ktorú utrpela tvoja sláva,
a zázrakom aspoň na okamih získať
opäť zrak i silu a zvíťaziť!
FILIŠTÍNCI
Ojojoj!
Smejme sa, ako soptí!
Nám veru strach nenaženieš!
Tvoj bezmocný hnev, Samson,
ťa načisto oslepil!
Pozor si daj, kam kráčaš!
Či sa len zlostí, do popuku,
naozaj! Ajajaj!
VEĽKŇAZ
Dalila, poď vďaku vzdať
našim bohom,
z ktorých má Jahve na
nebesiach triašku!
Zistime, čo predpovedá
veľký Dagon!
Obetné víno mu nalejme,
vezmime si čašu!

Dalila s Veľkňazom sa poberú
k obetnému stolu, na ktorom sú
poukladané posvätné čaše.
Na oltári ozdobenom kvetmi horí oheň.
Dalila s Veľkňazom si vezmú čaše
a vylejú ich obsah na posvätný oheň,
ktorý vzplanie, vzápätí ochabne
a opäť vyšľahne pri slovách:
„Zjavuje sa Dagon!"
Samson ostal stáť uprostred javiska

aj s chlapcom, čo ho vedie, a pod ťarchou bolesti sa podľa všetkého modlí.

DALILA A VEĽKŇAZ
Víťazovi Dagonovi sláva!
Pomáhal mi (jej) slabosť prekonávať,
keď srdce moje (jej) obdaril
silou a dôvtipom.
Ó, ty, spomedzi všetkých najväčší!
Ty, čo stvoril si zem, kde sme,
kiež duch tvoj s nami je,
ó, učiteľ bohov i ľudí!
FILIŠTÍNCI
Označkuj tiahnuce
naše stáda!
Viniču dozrieť daj
na našich stráňach!
Nížine prinavrátť
obilie, ktoré sme mali žať,
Samson ho však
z nenávisti podpálil!
DALILA A VEĽKŇAZ
Prijmi od nás krv obetnú
na našich oltároch!
Venujú ti ju smrteľníci
pykajúci za svoje zločiny!
FILIŠTÍNCI
Sláva Dagonovi!
DALILA A VEĽKŇAZ
Očiam bohoslužobníkov,
čo jediní tvoju tvár vidieť
smú, odhaľ budúcnosť
nedostupnú zraku
iných ľudských tvorov!
FILIŠTÍNCI
Boh náš všemocný,
obdar nás priazňou osudu!
Kiež tvoja spravodlivosť
Filištíncom dožičí,
že v bojoch sa
preslávia!
Kiež naše kroky
víťazstvo sprevádza!
DALILA, VEĽKŇAZ,
POTOM FILIŠTÍNCI
Zjavuje sa Dagon!
Z popola na oltári
šľahá nový plameň.
Nesmrteľný zostupuje kvôli nám!
Je to boh, ktorého prítomnosť
dokladá, akú tu má moc.
VEĽKŇAZ
Samsonovi
Aby nám osud bol naklonený,
poď s nami, Samson, no tak!
Obávanému bohu Dagonovi
obetuj čašu a pokľakni!
chlapcovi
Zaveď ho doprostred chrámu,
aby ho zďaleka videl ľud.
SAMSON
Hospodin, vnukni mi,
čo si počať,
neopúšťaj ma!
chlapcovi
Chlapče, doveď ma k tým
stĺpom z mramoru!
Chlapec dovedie Samsona medzi dva oporné stĺpy.

FILIŠTÍNCI
Zjavuje sa Dagon!
Z popola na oltári
šľahá nový plameň.
Je to boh, ktorého prítomnosť
dokladá, akú tu má moc.
Boh náš všemocný,
obdar nás priazňou osudu!
Kiež tvoja spravodlivosť
Filištíncom dožičí,
že v bojoch sa preslávia!
Kiež naše kroky
víťazstvo sprevádza!
Pred tvárou tvojou z Izraela
spupnosť sa vytratí.
Naše ruky, ktoré si v bojoch
viedol duchovne či čarami,
porazili ľud ten prekliaty,
čo tvojím hnevom pohŕdal
i zbraňami!
Obdar nás priazňou osudu,
boh náš všemocný!
Kiež tvoja spravodlivosť
Filištíncom dožičí,
že v bojoch sa preslávia!
Kiež naše kroky
víťazstvo sprevádza!
Sláva Dagonovi!
Sláva! Sláva! Sláva!
SAMSON
Stojí medzi dvomi chrámovými stĺpmi a pokúša sa ich rozkývať.
Spomeň si na svojho služobníka,
ktorého obrali o svetlo!
Hospodin, ráč mi na okamih
vrátiť pôvodnú silu,
nech s tebou sa, ó, Bože,
pomstím a na mieste
ich rozmliaždim!
Chrám sa zrúti uprostred výkrikov.
DALILA, VEĽKŇAZ,
FILIŠTÍNCI
Ach!

Slovenské národné divadlo
je štátna príspevková organizácia
Ministerstva kultúry SR.

Inscenácia je vhodná
pre divákov od 12 rokov.

Libreto k biltenu vydalo
Slovenské národné divadlo, 2025
ZOSTAVIL Pavol Smolík
JAZYKOVÁ ÚPRAVA Katarína Vilhanová
VIZUÁL Katarína Balážiková
NA OBÁLKE Terézia Kružliaková
FOTOGRAFIA VIZUÁLU Bara Podola
GRAFICKÝ DIZAJN Katarína Balážiková